

БАҒДАРЛАМА ЖОБАСЫ

«ZIAT» Ғылыми-әдістемелік орталығы ЖШС

«БЕКІТЕМІН»
«ZIAT» Ғылыми-әдістемелік орталығы ЖШС
директоры Б.Жұманова
«30» 12 2025 ж.

ОРТА ЖӘНЕ ТЕХНИКАЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ МҰҒАЛІМДЕРІНЕ
АРНАЛҒАН «ГУМАНИТОРЛЫҚ ПӘНДІ ОҚЫТУДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ
ТӘСІЛДЕРІ МЕН ӘДІСТЕРІ» АТТЫ БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ КУРСЫНЫҢ
БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Астана, 2025 ж.

Орта және техникалық білім беру мұғалімдеріне арналған «Гуманитарлық пәнді оқытудың инновациялық тәсілдері мен әдістері» атты біліктілікті арттыру курсының авторлық білім беру бағдарламасын құрастырған э.ғ.к., асс.профессор Б.К.Жұманова

«ZIAT» Ғылыми-әдістемелік орталығы ЖШС әдістемелік кеңесінің отырысында қаралды

«27» тамыз 2024 ж.

Хаттама №1

Әдістемелік кеңестің төрағасы Кимашева Г.Е

Рецензенттер:

Абдугалина С. Esil университетінің әлеуметтік жұмыс және туризм кафедрасының э.ғ.к., профессор.

Үмбетпаева С.Қ. – Ресейдің үздік оқытушысы, «ZIAT» ғылыми-әдістемелік орталығының сарапшысы

«ZIAT» ғылыми-әдістемелік орталығы ЖШС кеңесімен мақұлданып, басып шығаруға ұсынылды.

Хаттама № 1 «27» тамыз 2024 ж.

Әдістемелік кеңестің төрағасы Кимашева Г.Е

МАЗМҰНЫ

1	Жалпы ережелер	4
2	Глоссарий	5
3	Бағдарлама тақырыптары	9
4	Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері	12
5	Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны	13
6	Оқу процесін ұйымдастыру	14
7	Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету	15
8	Оқу нәтижелерін бағалау	26
9	Курстан кейінгі қолдау	27
10	Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі	29

1 ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Бағдарлама Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығымен бекітілген Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларында қамтылған мектеп және колледж педагогтерінің біліктілігіне қойылатын талаптарды ескере отырып жасалды. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2009 жылғы 17 тамызда № 5750 болып тіркелді.

Заманауи білім беру технологиялары (интерактивті әдістер, аралас оқыту, VR/AR, жобалық іс-әрекеттер), оқушылардың танымдық және коммуникативті белсенділігін арттыру, ақпараттық технологияларды пайдалану және инновациялық әдістердің тиімділігін бағалау бөлімдерін қамтиды. Нақты бағдарлама мазмұны білім беру мекемесі мен аудиторияға байланысты өзгеруі мүмкін, бірақ әрқашан оқу сапасын арттыруға және білім алушылардың сыни ойлауын дамытуға бағытталған.

Курстың мақсаты: Білім алушылардың сыни тұрғыдан ойлауын, коммуникативтік құзыреттілігін, шығармашылық қабілеттерін, құндылық-семантикалық рефлексиясын дамытуға бағытталған заманауи педагогикалық технологияларды дамыту арқылы гуманитарлық пән мұғалімдерінің кәсіби шеберлігін арттыру. Гуманитарлық пәндерді оқытудың тиімділігін арттыру үшін заманауи педагогикалық тәсілдерді, цифрлық құралдарды, белсенді оқыту әдістерін меңгеру. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік білім стандартын және халықаралық тенденцияларды ескере отырып, білім сапасын арттыруға, оқушыларды ынталандыруға және жалпыға бірдей оқу іс-әрекетін дамытуға, білімдерін жаңартуға және гуманитарлық пәндер мұғалімдерінің құзыреттілігін дамытуға бағытталған гуманитарлық пәндерді оқытуда инновациялық тәсілдер мен әдістерді қолдануда мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігін дамыту.

Курстың міндеттері:

- * білім алушылардың сыни және шығармашылық ойлауын дамыту;
- * мұғалімдерді заманауи педагогикалық тұжырымдамалар мен тәсілдермен таныстыру.
- * оқытудың тиімді инновациялық технологияларын игеру және инновациялық әдістемелерді енгізу.
- * цифрлық ресурстарды және интерактивті әдістерді пайдалану дағдыларын қалыптастыру, цифрлық сауаттылықты дамыту;
- * заманауи білім беру тәжірибелерін жобалау және іске асыру қабілетін дамыту.
- * білім беруді цифрландыру және инклюзивтілік жағдайында педагогтердің жұмысқа дайындығын арттыру.

2 ГЛОССАРИЙ

Академиялық автономия-оқу процесінің мазмұнын, формалары мен әдістерін, бағалау мен басқаруды анықтаудағы білім беру мекемесінің дербестік дәрежесі.

Оқытудың белсенді әдістері-проблемалық дәрістерді, рөлдік және іскерлік ойындарды, топтық пікірталастарды, ситуациялық мәселелерді шешуді және т. б. белгілеу үшін оқыту практиктері жиі қолданатын термин.

Андрагогика – пәні ересектерге білім беру принциптері, олардың жалпы және кәсіби дамуы болып табылатын педагогика ғылымының саласы. Андрагогикалық тәсілмен оқыту мазмұны ересектердің білім беру қажеттіліктері мен тәжірибесіне қарай таңдалады; оқу әрекетін жобалау және ұйымдастыру жеке тұлғаның жас және жеке ерекшеліктерін, ынтасын, әлеуметтік, танымдық және кәсіби тәжірибесін ескере отырып жүзеге асырылады.

Аттестация – педагогикалық және басқарушы персоналдың атқаратын лауазымына сәйкестігін растау мақсатында олардың біліктілігін бағалау процесі.

Тәрбиелеу - 1) жеке тұлғаның әлеуметтену процесі, оның өмір бойы өз қызметі барысында және табиғи, әлеуметтік және мәдени ортаның әсерінен, оның ішінде ата-аналардың, мұғалімдердің, оқытушылардың арнайы ұйымдастырылған мақсатты іс-әрекеті кезінде тұлға ретінде қалыптасуы мен дамуы; 2) білім беру үдерістерінде жеке тұлғаның қоғамда танылған және бекітілген әлеуметтік құндылықтарды, моральдық-құқықтық нормаларды, жеке қасиеттер мен мінез-құлық үлгілерін меңгеруі.

Іскерлік ойын – кәсіптік қызметтің пәндік және әлеуметтік аспектілерін имитациялайтын оқыту түрі. Ол контекстік оқытудың жетекші формаларының бірі болып табылады. Іскерлік ойында студенттер кәсіби іс-әрекеттің мазмұнын, технологияларын және динамикасын, оның ішінде оның тұтас аспектілерін көрсететін симуляциялық-ойын моделі аясында квазикәсіби әрекеттермен айналысады.

Диалог-қарым-қатынас бірлігі, адамның сөйлеуі мен ойлауын дамыту. Диалогтың әрбір көшірмесі-жеке тұлғаның сөйлеу бірлігі-серіктестер арасындағы микроәлеуметтік қатынастармен реттелетін пәндік және әлеуметтік сипатқа ие; Диалог ішкі сөйлеумен байланысты, оның құрылымына із қалдырады және осылайша жалпы санаға әсер етеді.

Дидактика-білім беру және оқыту теориясы, педагогика саласы. Дидактиканың пәні-оқушылардың оқу мазмұнын ұйымдасқан түрде игеруін қамтамасыз ететін оқыту мен оқытудың өзара әрекеті.

Дидактика-білім беру және оқыту теориясы, педагогика саласы. Дидактиканың пәні-оқушылардың оқу мазмұнын ұйымдасқан түрде игеруін қамтамасыз ететін оқытудың өзара әрекеті.

Қашықтықтан білім беру (ҚБ) – уақыт пен кеңістікте бөлінген және білім беру мәтіндері арқылы жүзеге асырылатын мұғалімдер мен студенттер арасындағы қарым-қатынаспен сипатталатын білім беру түрі. Оқыту студенттерге әртүрлі тәсілдермен таратылатын кіріспе лекциялар мен нұсқаулық материалдары арқылы, сондай-ақ мұғалімдер мен студенттердің мерзімді бетпе-бет байланысы арқылы басшылыққа алынады.

Білім сапасы – алынған білімнің белгілі бір қажеттіліктерге, талаптарға, стандарттарға және үміттерге сәйкестігі.

Ол келесі қасиеттердің жиынтығын білдіреді:

- студенттер ұжымы мен оқытушылар құрамы; білім беру мазмұны; білім беру ұйымының шарттары;
- қолданылатын педагогикалық технологиялар; және оқу процесі.

Маманның білім сапасын бағалаудың негізгі критерийі оның жеке, кәсіптік және іскерлік ерекшеліктерінің өмірлік қажеттіліктерге, соның ішінде маманның өзінің, өндіріс пен қоғамның қажеттіліктеріне сәйкестігі болып табылады.

Құзыреттілік тәсіл-білім беру процесінің нәтижелерін өлшеудің "бірлігі" ретінде "маманның құзыреттілігі" ұғымына сүйенуді көздейтін ашық қашықтықтан білім беру моделінің интегративті негізі; құзыреттілік компоненттерін негіздеу; адамның кәсібилік деңгейін көрсететін олардың қалыптасуын бағалаудың нақты критерийлерін қолдану; оның компоненттерінің барлық сипаттамаларынан құзыреттіліктің кейбір негізделген деңгейлерін құру.

Құзыреттілік:

* қабылданған стандарттар шеңберінде адамның нақты өндірістік қызметті жүзеге асыру қабілетінде көрсетілген интегративті сипаттама;

* тұлғаның кәсіби технологияларды меңгеру деңгейі, сондай-ақ осы қызметке сәйкес келетін субъектілік емес сипаттағы жеке қасиеттердің болуы (жауапкершілік, дербестік, жеке және бірлескен шешім қабылдау қабілеті, жұмысқа шығармашылық көзқарас, үздіксіз білім алу қабілеті, теориялық және кәсіби ойлау икемділігі, коммуникативті дағдылар және т.б.).

Курс концепциясы (лат. consersio – ұғым, көзқарас, идея): гуманитарлық ғылымдарда тұжырымдама шешім қабылдау, мінез-құлықты өзгерту және әрекетті басқару үшін интеллектуалды құрал ретінде әрекет ете алатын кез келген тұтас идея деп санауға болады.

Навигаторлық дәріс – пәні оқытушы мен студенттердің бірлескен өнімді іс-әрекеті үшін нормаларды, ережелерді және шеңберлерді үйлестіру болып табылатын дәріс.

Панельдік лекция – бірнеше жоғары білікті сарапшылар қатысатын, әрқайсысының талқыланатын мәселені шешуге өзіндік көзқарасы бар дәріс.

Білім берудегі студентке бағдарланған әдіс – бұл әрбір оқушының қажеттіліктеріне, қызығушылықтарына, субъективті тәжірибесіне сәйкес білім беру бағдарламасын жүзеге асыру үшін психологиялық-педагогикалық жағдай жасау, кәсіби және пәннен тыс қабілеттерді (ойлау, шығармашылық,

рефлексиялық, коммуникативті, әлеуметтік-мәдени) меңгеру, жеке тұлға мен даралықты дамыту.

Оқыту әдісі – білім беру мазмұнын меңгеруге және болашақ маманның жалпы және кәсіби дамуына бағытталған оқу процесіне қатысушылардың бірлескен іс-әрекетін ұйымдастырудың құрылымдық тәсілі. Оқыту әдісі үш белгімен сипатталады: оқыту мақсатын, оны меңгеру әдісін және қатысушылардың өзара әрекетінің сипатын анықтайды.

Түсіндірмелі және иллюстрациялық оқыту әдістері – дүние туралы білімді беруге/менендіруге бағытталған бірлескен іс-әрекетті ұйымдастыру тәсілдері.

Репродуктивті оқыту әдістері – стандартты есептерді шешу үшін білімді қолдануға бағытталған бірлескен іс-әрекеттерді ұйымдастыру тәсілдері.

Әдістеме – теориялық (ойлау) және практикалық іс-әрекеттің құрылымын, логикалық ұйымдастырылуын, әдістері мен құралдарын зерттейтін ғылым; оларды ұйымдастырудың принциптері мен әдістерінің жүйесі. Әдістеме – қызметі рефлексиялық процестерді ұйымдастырудың интеллектуалдық құралдарын жасау және жетілдіру болып табылатын қызмет саласы (О.С. Анисимов).

Модельдеу – когнитивтік объектілерді олардың прокси-реалды немесе идеалды үлгілерін пайдалана отырып зерттеу; нақты өмірдегі объектілер мен құбылыстардың, әсіресе білім беру жүйелерінің үлгілерін құру. Модель деп бастапқы жүйенің, модельдің прототипінің белгілі бір маңызды қасиеттерін жаңғыртатын объектілер немесе белгілер жүйесі түсініледі.

Модель - бұл белгілі бір білім немесе зерттеу мақсатына бөлінген маңызды қасиеттері мен белгілерін көрсететін шындықтың жеңілдетілген бейнесі.

Дағды - бұл бірнеше жаттығулар нәтижесінде жеке операциялар автоматтандырылған әрекет.

Үздіксіз білім беру-бұл адамның жеке тұлға, іс-әрекет субъектісі және өмір бойы білім беру мекемелерінің желісінде және өзін-өзі тәрбиелеу арқылы қарым-қатынас жасау процесі. Бұл адамның білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыруға, жалпы және кәсіби мәдениетті дамытуға бағытталған өмірінің координаты. Педагогикалық жүйе ретінде үздіксіз білім беру-бұл жалпы және кәсіби мәдениетті алу мен тереңдетудің, әр адамға оны алудың жеке бағдарламасын жүзеге асыруға мүмкіндік беретін құралдардың, тәсілдердің және формалардың біртұтас жүйесі.

Білім-бұл адам мәдениетке еніп, табиғатқа, қоғамға, басқа адамдарға және өзіне деген көзқарасты қалыптастыра отырып, әлемге өзінің көзқарасын белсенді түрде жасайтын терең жеке және ішкі мотивацияланған процесс

Білім беру бағдарламасы (БП) — жалпы қабылданған мағынада — студенттің құндылықтары мен мақсаттарын анықтайтын, білім беру мазмұны мен оны меңгеру әдістерін ашатын, күтілетін нәтижелер мен оларды тексеру әдістерін белгілейтін нормативтік құжат. Басқаша айтқанда, білім беру

бағдарламасы білім беру мақсаттарын жүзеге асырудың жоспары болып табылады, оның ішінде мазмұнды ғана емес, сонымен қатар оларға жету әдістерін де қамтиды.

Проблемалық дәріс – бұл дәріс, оның барысында лектор алдымен проблемалық жағдай туғызады, содан кейін мәселені қойып, талдайды, гипотезаны алға тартады.

Проблемалық оқыту – проблемалық жағдаяттар арқылы оқушылардың ойлауын дамыту және зерттеуді имитациялау әдісі. Бұл оқу материалының мазмұнына және оны оқу процесінде игеру процесіне проблемалық принципті енгізуді көздейді. Біріншісі ғылым мен кәсіптік қызмет арасындағы нақты қайшылықтарды бейнелейтін оқу проблемалары мен проблемалық тапсырмалар жүйесін әзірлеу арқылы қол жеткізіледі; екіншісі мұғалім мен оқушылар арасындағы диалогтік қарым-қатынасты ұйымдастыру арқылы жүзеге асады.

Жоба – бұл қызметтің моделі немесе жан-жақты нормасы түрінде берілген қызметтің болашақ нәтижесінің және оған жету процесінің бейнесі.

Білім беруді дамыту – бұл қоғамның әлеуметтік-мәдени динамикасына сәйкес білім беру жүйесін өзгерту және әртүрлі білім беру мекемелерінің жұмыс істеуінің белгіленген нормаларынан алшақтау. Бұл инновацияларды бейімдеу, құрылым мен ішкі жүйелік байланыстарды дамыту, дәлелденген нормалар мен принциптерді қайта қарау, жаңа ұғымдар мен құндылықтарды сынау. Білім берудің дамуы оның әртүрлі ұйымдастыру деңгейлерінің — тұрақтандыру, инновация, салалық және т.б. өзара әрекеттесу арқылы жүзеге асады.

Білім беру модулі – құрылымы белгілі бір құзыреттілік деңгейіне жетуді қамтамасыз ететін әрекетке негізделген және мазмұндық толықтығымен сипатталатын білім беру бағдарламасының құрамдас бөлігі.

3 БАҒДАРЛАМА ТАҚЫРЫПТАРЫ

Біліктілікті арттыру бағдарламаларының жалпы тізбесі (Қазақстан Республикасы Білім министрлігі бекіткен 2023-2025 жылдарға арналған) гуманитарлық пәндер оқытушыларының әдістемесі мен құзыреттілігін дамытуға байланысты, бірақ бір курста барлық инновациялық тәсілдер мен әдістерді бірден толық қамти алмайтын салалардан тұрады.

Бұл бағыттың аналогтары бар, бірақ бөлшектенген, толық емес түрде — жеке курстар, жеке пәндер, арнайы тақырыптар (цифрландыру, инновациялық әдістер), бірақ жалпы гуманитарлық ғылымдар үшін оқытудың инновациялық әдістеріне арнайы бағытталған бірыңғай кешенді бағдарлама жоқ.

Бұл тақырыпты ішінара қамтитын бағдарламалар болғандықтан, әлеует бар, бірақ құрылымдық, пәнаралық, тереңдетілген бағдарламаны әзірлеу қажеттілігі бар:

- бірнеше гуманитарлық пәндерді (тіл, әдебиет, тарих, философия және т.б.) қамтитын еді;
- күшті технологиялық/сандық құрамдас болады;
- заманауи педагогикалық теориялар мен тәжірибелерді (жобалар, геймификация, сыни ойлау, медиа мәдениет) енгізер еді;
- барлық аймақтардың мұғалімдеріне қолжетімді болар еді;
- сапа, бағалау және мониторинг стандарттары болады.

Әр пәнге жеке-жеке тоқталмай, гуманитарлық ғылымдар бойынша кешенді біліктілікті арттыру бағдарламаларын әзірлеудің өзектілігі бірқатар себептермен — практикалық және әдістемелік жағынан түсіндіріледі. Мектептер мен колледждердегі гуманитарлық пәндер жалпы білім беру, мәдени және пәнаралық мақсаттарды шешеді, ал мұғалімдердің біліктілігін арттыру оларды тар тақырыптарға бөлшектеудің орнына тұтас көзқарасты қолдануы керек.

Міне, негізгілері:

Мектептер мен колледждерде гуманитарлық ғылымдар (тарих, әдебиет, қоғамтану, философия, мәдениет негіздері және т.б.) гуманитарлық білім берудің жалпы мақсаттары:

- оқушылардың дүниетанымын қалыптастыру,
- құндылықтар жүйесін дамыту,
- азаматтық бірегейлікті тәрбиелеу,
- студенттерді әлеуметтік процестерді талдауға және түсінуге үйрету.

Бұлардың барлығы ортақ мақсаттар және оларға жету үшін пәнге негізделген үйлесімділік өте маңызды, бұл мұғалімнің жан-жақты дайындығын білдіреді.

Пәнаралық және интеграция білім берудегі үрдіс — қазіргі білім беру стандарттары әмбебап оқу әрекеті мен жұмсақ дағдыларды дамытуды, білімнің әртүрлі салаларын қамтитын жобалық жұмысты және мета-пәнді оқыту нәтижелерін жүзеге асыруды талап етеді.

Мұғалім әртүрлі пәндердің мазмұнын біріктіріп, олардың арасында байланыс орната білуі керек — бұл үшін жалпы кәсіби даму бағдарламасы қажет.

Көптеген мектептер мен колледждерде бір мұғалім бірден бірнеше пәннен сабақ бере алады (мысалы, тарих және қоғамтану); мұғалім пәнаралық апталықтар, жобалар, конкурстар аясында жұмыс істеуі керек; бір тар салада емес, жалпы гуманитарлық ғылымдар бойынша заманауи оқыту әдістерін меңгеру талап етіледі.

Әр пән бойынша жеке дағдыларды жетілдіру уақыт жағынан да, нәтижеде де тиімсіз.

Арнайы білімнен гөрі әмбебап құзыреттілік маңыздырақ — жұмыс берушілер мен білім беру жүйесі мета-пәндік дағдыларға көбірек көңіл бөлуде:

- сыни тұрғыдан ойлау,
- дәлелдеу,
- мәтінмен жұмыс,
- мәдениетаралық коммуникация және т.б.

Бұл дағдылар бір ғана тар аумақта емес, гуманитарлық пәндердің қиылысында қалыптасады.

Педагогтар мен мамандардан сұраныс. Мұғалімдер, әсіресе, аймақтарда немесе шағын оқу орындарында, көбінесе бірнеше гуманитарлық пәндерді қатар оқытады. Олар оны ыңғайлы және пайдалы деп санайды:

- жалпы тәсілдер, әдістер мен мазмұнды қамтитын бір курсты өту,
- әр пәнді бөлек оқуға қарағанда.

Кешенді бағдарлама пәндер арасындағы өзара байланысты көрсетеді.

Бұл студенттердің гуманитарлық ойлауын бөлшектеуге емес, тұтас дамытуға көмектеседі.

Жан-жақты және жүйелі. Бір пән бойынша (орыс тілі, қазақ тілі, шет тілі, тарих, география және т.б.) жеке курстар мен семинарлардан айырмашылығы, ұсынылып отырған бағдарлама интеграция әдістерін, салыстырмалы талдауды және әмбебап инновациялық тәсілдер зерттейтін бірнеше гуманитарлық пәндерді қамтиды.

Техникалық білімге/орта техникалық деңгейге назар аударыңыз. Қолданыстағы көптеген бағдарламалар жалпы орта мектептерге немесе жоғары оқу орындарына бағытталған. Гуманитарлық құрамдас бөлігі бар техникалық колледждер/кәсіптік мектептер мұғалімдеріне бағытталған және олардың нақты қажеттіліктеріне бейімделген бағдарлама (практикалық бағыт, аралас оқыту, цифрлық ресурстар) бірегей перспективаны ұсынады.

Цифрлық технологиялар интеграциясы + жаңа педагогикалық тәсілдер

Жаңа әдістер (геймификация, бейімделген оқыту, аралас оқыту, PhBL (феноменге негізделген оқыту), жобалық оқыту) гуманитарлық пәндермен және техникалық білім беру тәжірибесінен алынған мысалдармен бірге — егер бағдарламаға енгізілген болса, бұл жаңашылдықты қосады.

Бағалау және рефлексия, құзыреттіліктерді өзін-өзі бағалау

Бағдарламада мұғалімдерді бағалаудың нақты критерийлері, өзін-өзі бағалау құралдары және мұғалімдердің бойында рефлексиялық мәдениеттің дамуы басынан бері қамтылғанымен, бұл аспект бар бағдарламаларда дамымаған болуы мүмкін.

Практикалық бағыт. Модельдерді жүзеге асыру (микро/медиа жобалар, рөлдік және иммерсивті әдістер, электронды ресурстар, мультимедиа). Тиісті материалдармен және жергілікті контекстпен жұмыс (тарих, мәдени мұра, аймақтағы лингвистикалық тәжірибе).

Қазақстандағы жаңартылған білім беру стандарттарына бейімделу

Егер бағдарлама жаңартылған білім беру бағдарламаларына, жаңа стандарттарға сәйкес және гуманитарлық білім беруді реформалауға қатысуға арналған болса, бұл оны уақтылы етеді.

Ықтимал шектеулер/қайталанатын аумақтар. Бағдарламаның жаңалығы, егер ол бар бағдарламалармен тығыз сәйкес келсе, ішінара өтелуі мүмкін:

қазақ тілі/әдебиет, тарих және т.б. пәндер бойынша әдістемелерді әзірлеу курстары, егер олардың барлығын емес, белгілі бір пәндерді қамтымаса;

Еуразия гуманитарлық институтында өткізілген семинарлар мен онлайн іс-шаралар (мысалы, «Жаңартылған білім беру бағдарламасының мазмұнын оқытудың инновациялық әдістері»).

Гуманитарлық ғылымдардағы инновациялық әдістерді сипаттайтын, бірақ техникалық білім беру үшін біліктілікті арттырудың бірыңғай бағдарламасы ретінде ресімделмеген жарияланымдар мен әдістемелік әзірлемелер.

Қорытынды: Жаңалық дәрежесі

Ақпаратты ескере отырып:

Бағдарлама техникалық білім беруге бейімделген бірнеше инновациялық тәсілдер мен әдістемелерді концептуалды түрде біріктірсе және бар бағдарламалардан бір ғана емес, бірнеше гуманитарлық пәндерді қамту арқылы ерекшеленсе, бағдарлама жаңашылдықтың орташа және жоғары дәрежесіне ие болады. Алайда, егер бұл жай ғана бір пән бойынша басқа бағдарлама болса немесе соңғы әдістер мен цифрлық құралдарды нақты енгізбесе, онда оның жаңалығы төмен болады.

Жоспарланған оқу нәтижелері

Білім:

- Гуманитарлық білім берудегі заманауи теориялар мен тәсілдер.
- Белсенді оқыту үлгілері және оқу үдерісін цифрландыру.
- Жобалық, проблемалық және құзыреттілікке негізделген оқыту принциптері.

Мүмкіншілік:

- Инновациялық әдістерді қолдана отырып, сабақтарды дамыту.
- Сандық құралдар мен ресурстарды пайдаланыңыз.
- Қалыптастырушы бағалау арқылы оқу нәтижелерін бағалау.

Дағдылар:

- Пәнаралық және метапәндік байланыстарды жобалау.
- Топта және әртүрлі санаттағы студенттермен жұмыс істеу.
- Оқыту әрекетін рефлексия және өзін-өзі талдау.

Күтілетін нәтижелер:

- Мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігін арттыру.
- Инновациялық әдістерді әзірлеу және қолдану мүмкіндігі.
- Сандық құралдар мен онлайн ресурстарды меңгеру.
- Ұлттық құндылықтар мен заманауи білім беру тенденцияларының интеграциясы.
- Оқушылардың сыни ойлауын және мәдениетаралық қарым-қатынас дағдыларын дамыту.

4 БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕРІ

Бағдарламаның мақсаты: оқу процесінің сапасын арттыруға, сыни ойлауды дамытуға және білім алушыларда ХХІ ғасырдың негізгі құзыреттерін қалыптастыруға бағытталған орта және техникалық білім беру жүйесінде гуманитарлық пәндерді оқытудың заманауи инновациялық тәсілдерін, цифрлық технологиялары мен әдістемелерін пайдалану саласында педагогтердің кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру және дамыту.

Бағдарламаның міндеттері

* Педагогтердің гуманитарлық пәндерді (тіл, әдебиет, тарих, мәдениет, философия және т.б.) оқытудағы заманауи білім беру үрдістері мен тәсілдері туралы білімдерін жаңарту және тереңдету.

- * Инновациялық педагогикалық технологиялармен таныстыру:
- * жобалық оқыту;
- * геймификация;
- * флипмед сыныбы (кері оқыту);
- * аралас және қашықтықтан оқыту;
- * сыни және жүйелік ойлауды дамыту әдістері.

Гуманитарлық пәндерді оқытуда цифрлық құралдар мен платформаларды (Google Workspace, Canva, Padlet, Kahoot, Quizlet, LearningApps және т.б.) пайдалануға үйрету.

Оқытушылық практикаға жаңа тәсілдерді саналы түрде енгізуді қамтамасыз ететін рефлексия және педагогикалық талдау дағдыларын дамыту.

Инновациялық әдістемелерді гуманитарлық пәндердің ерекшеліктеріне және ТЖКБ жүйесі тыңдаушыларының қажеттіліктеріне бейімдеу қабілетін қалыптастыру.

Оқытудың үздік тәжірибелерімен алмасуды қамтамасыз ету және педагогтар арасындағы кәсіби өзара іс-қимыл үшін жағдай жасау.

Күтілетін нәтижелер

Бағдарлама аяқталғаннан кейін тыңдаушы келесі құзыреттерге ие болады:

Біледі:

Гуманитарлық пәндерді оқытуда қолданылатын заманауи педагогикалық теориялар мен тәсілдерді біледі;

ҚР орта және техникалық білім беру жүйесіндегі нормативтік талаптар мен жаңа тәсілдер туралы хабардар;

Инновациялық және цифрлық шешімдерді қолдана отырып, гуманитарлық пәндерді оқытудың ерекшеліктерін түсінеді.

Істей алады:

Оқытудың белсенді және интерактивті әдістерін тәжірибеде қолданады;

Жобалық, кейс-әдістерді, аралас және қашықтықтан оқыту элементтерін пайдалана отырып сабақтар әзірлейді және өткізеді;

Оқу процесін ұйымдастыру үшін заманауи цифрлық білім беру ресурстары мен платформаларын пайдаланады.

Дағдыларды меңгеру:

Оқушылардың әртүрлі топтарына әдістемелік тәсілдерді сыни тұрғыдан бағалауды және бейімдеуді біледі;

Өзін-өзі бағалау және педагогикалық рефлексия дағдыларына ие;

Үздіксіз кәсіби дамуға және жаңа әдістемелерді енгізуге дайын.

Қалыптастырылатын құзыреттер

Облыс	Құзыреті
Әдістемелік	Гуманитарлық пәндерді оқытудың заманауи әдістерін қолдану мүмкіндігі
Сандық	Сандық және қашықтықтан оқыту құралдарын меңгеру
Коммуникативті	Оқу өзара іс-қимылын ұйымдастыра білу, диалог және сыни ойлау дағдыларын дамыту
Рефлексивті	Өзінің педагогикалық практикасын талдауға және жақсартулар енгізуге дайын болу
Кәсіби-құндылық	Оқытудың гуманистік және этикалық принциптеріне назар аудару

5 БАҒДАРЛАМАНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ МЕН МАЗМҰНЫ

№	Бөлім (модуль)	Сағат	Сабақ формалары
1	Гуманитарлық пәндерді оқытудағы қазіргі қиындықтар мен тенденциялар	6	Дәріс, пікірталас
2	Гуманитарлық пәндерді оқытудағы құзыреттілік және метапәндік тәсілдер	8	Мастер-класс, тренинг
3	Инновациялық әдістемелер және педагогикалық технологиялар	12	Мастер-класс, тренинг

4	Гуманитарлық пәндерді оқытудағы цифрлық құралдар мен онлайн ресурстар	12	Семинар, топтық жұмыс
5	Қалыптастырушы бағалау, сыни тұрғыдан ойлау және жұмсақ дағдыларды дамыту	8	Семинар, кейстерді талдау
6	Мәдениетаралық және инклюзивті гуманитарлық білім	8	Семинар, топтық жұмыс
7	Тәжірибеге бағытталған модуль	18	Жобалық жұмыс, қорғау
Жалпы сағаттар		72	

6 ОҚУ ПРОЦЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУ

«Гуманитарлық пәндерді оқытудың инновациялық тәсілдері мен әдістемелері» біліктілікті арттыру бағдарламасы үшін **«Оқу процесін ұйымдастыру»** (орта және техникалық білім беру ұйымдарының педагогтері үшін)

Оқу процесін ұйымдастырудың мақсаты

ТЖКБ жүйесі педагогтерінің ерекшеліктерін ескере отырып, құзыреттілік тәсіл қағидаттарына сәйкес Бағдарлама мазмұнын тиімді, икемді және тәжірибеге бағдарланған игеруді қамтамасыз ету.

Мақсатты аудитория: директорлар, директордың орынбасарлары, колледж меңгерушілері, құрылымдық бөлімшелердің басшылары, білім берудегі кадрлық резерв

Оқыту түрі: күндізгі / қашықтықтан / аралас

Курстың ұзақтығы: 72 академиялық сағат (2 апта) сағат көлемін қажеттілікке қарай бейімдеуге болады.

Қорытынды бақылау нысаны: қорытынды жобаны қорғау / эссе / тестілеу

Оқу процесінің құрылымы

Компонент	Көлесі	Іске асыру нысаны
Теориялық бөлім	20–25%	Бейне дәрістер, вебинарлар, материалдарды оқу, талқылау
Практикалық бөлім	50–60%	Жобалық жұмыс, кейстер, шағын сабақтар, топтық жұмыс
Өзіндік жұмыс	15–25%	Тапсырмаларды әзірлеу, ресурстарды талдау, рефлексия
Қорытынды аттестаттау	1 күн	Жобаны қорғау, презентация, өзін-өзі бағалау

Оқыту әдістері мен формалары

* Интерактивті дәрістер мен шағын семинарлар

- * Шеберлік сыныптары мен воркшоптар
- * Шағын топтарда жұмыс істеу / коучинг-сессиялар
- * Кейс әдісі (case-study)
- * Проблемалық оқыту әдісі
- * Жобаны әзірлеу және қорғау
- * Рефлексия формалары: эссе, бақылау күнделігі, SWOT-тәжірибені

талдау

Оқытушылар мен тьюторлардың жұмысын ұйымдастыру

- * Әрбір модуль әдіскермен / тьютормен бірге жүреді;
- * әдістемелік және консультациялық қолдау көрсетеді;
- * аралық және қорытынды диагностика жүргізеді;
- * топтық және жеке жұмысты үйлестіреді.

Білім беру платформалары мен ресурстары

Оқу процесінде мыналарды қолдануға болады:

- Google Workspace for Education
- BilimLand.kz, EduPage.kz
- Zoom / MS Teams / Moodle

* Padlet, Canva, Kahoot, Mentimeter, Quizlet-интерактивті жұмыс үшін

Техникалық және ұйымдастырушылық шарттар

- * Интернет пен электрондық ресурстарға қолжетімділіктің болуы;
- * Қатысушыларға барлық қажетті әдістемелік материалдарды ұсыну;
- * Егер қашықтан іске асырылса, LMS (Learning Management System)

пайдалану.

Бағдарлама аяқталғаннан кейін:

- * қорытынды аттестаттау өткізіледі (жобаны қорғау, презентация);
- * белгіленген үлгідегі сертификат ресімделеді (сағат саны мен бағдарламаның тақырыбын көрсете отырып);
- * қатысушыларға орындалған тапсырмалар портфолиосы ұсынылады.

7 БАҒДАРЛАМАНЫ ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

Модуль 1. Гуманитарлық пәндерді оқытудағы заманауи мәселелер мен тенденциялар

- 21 ғасырдағы гуманитарлық ғылымдар: қиындықтар мен перспективалар.
- Пәнаралық және метапәндік тәсілдер. Пәнаралық байланыстар: тарих, құқық, әлеуметтану, тілдер және әдебиет.
- Сыни тұрғыдан ойлау және гуманитарлық ғылымдар.
- Ұлттық құндылықтарды («Mängäläk El», «Zhaä Qazaqstan») білім беру үдерісіне интеграциялау.
- Білім берудің инклюзивтілігі және қолжетімділігі.

Модуль 2. Гуманитарлық пәндерді оқытудағы құзыреттілік және метаағымдық тәсілдер

1. Құзіреттілікке негізделген әдіс бойынша сабақты талдау

Тапсырма:

Сабақ жоспарының үзіндісін (немесе өз жұмысыңызды) беріңіз.

Оқушыларда қандай құзіреттіліктер қалыптасып жатқанын анықтаңыз (коммуникация, ақпарат, құндылық-семантикалық және т.б.).

Сабақ мақсаттарын «Оқушы үйренеді...» (құзыреттілік арқылы нәтижелер) форматында қайта жазыңыз.

2. Мета-пәндік есептерді құрастыру

Тапсырма:

Пәніңізден тақырыпты алыңыз (мысалы, тарихи оқиға, көркем мәтін, философиялық категория).

Сабақта шешуге болатын кем дегенде 3 Мета пәндік есептерді тұжырымдаңыз.

Мысалы: дереккөздерді салыстыру, позицияны дәлелдеу, ақпаратпен жұмыс істеу қабілетін дамыту.

3. «Іс-әрекеттегі құзыреттер»

Тапсырма:

Оқушыларға тапсырма жасаңыз:

сіздің пәніңізбен байланысты;

басқа салалардағы білімдерді қолдануды талап етеді (мысалы, тарих + әдебиет, қоғамтану + география);

әмбебап оқу дағдыларын қалыптастыруға бағытталған: талдау, болжау, модельдеу.

4. Case Study әдісі

Тапсырма:

Мұғалімге мынадай жағдай беріледі:

«Студент желідегі дереккөздердің әрқашан шынайы екенін айтады».

Студенттер гуманитарлық мазмұнға (тарих, мәдениет, тіл) негізделген ақпараттың дұрыстығын тексеретін шағын жаттығу (10-15 минут) әзірлеу.

Дамытылатын құзыреттерді анықтау (сыни тұрғыдан ойлау, ақпаратпен жұмыс істеу).

5. Рефлексия және өзін-өзі бағалау

Тапсырма:

Оқушыларға құзыреттілік тұрғысынан өздерінің жетістіктерін бағалауға көмектесетін 3-4 сұрақ құрастырыңыз.

Мысалдар:

«Бүгін мен өмірімде қолдануға болатын қандай жаңа нәрселерді білдім?»

«Сабақтан тыс уақытта маған қандай дағдылар пайдалы болады?»

«Ең қиыны не болды және мен оны қалай жеңдім?»

6. Біріктірілген сабақты дамыту

Жұптық/топтық тапсырма:

- Басқа гуманитарлық пәннің әріптесімен жұптасыңыз.

- Мета-пәндік мақсатпен бірлескен сабақты жоспарлау (мысалы, тарихи дәуір контекстінде әдеби шығарманы талдау).

- Жасалып жатқан құзіреттіліктерге баса назар аудара отырып, жоспарды ұсыну.

Модуль 3. Оқытудың инновациялық әдістемелері мен педагогикалық технологиялары

- Проблемалық оқыту және сыни тұрғыдан ойлауды дамыту.
- Жобаға негізделген және зерттеуге негізделген әдістер.
- Кейстер, пікірталастар және рөлдік ойындар.
- Әңгімелеу және геймификация.
- Электрондық білім беру ресурстарын дамыту.

Модуль 4. Гуманитарлық пәндерді оқытудағы цифрлық құралдар мен онлайн ресурстар

- Ұлттық басымдықтар: «Цифрлық Қазақстан» бағдарламасы.
- Аралас оқыту, онлайн курстар, LMS және MOOC платформалары (Moodle, Coursera, Stepik және т.б.).
- Виртуалды мұражайлар, сандық мұрағаттар және цифрлық кітапханалар.
- AI және онлайн құралдарын пайдалану (мәтіндер, аудармалар, автоматтандырылған түзету).
- Цифрлық ортаның этикалық және құқықтық аспектілері.
- Сандық платформаларды пайдалану (Padlet, Mentimeter, Kahoot, Miro және т.б.).
- Подкасттар, бейне сабақтар, интерактивті карталар және сандық көрмелер.

Модуль 5. Қалыптастырушы бағалау, сыни тұрғыдан ойлау және жұмсақ дағдыларды дамыту

- Қалыптастырушы және жиынтық бағалау.
- Рубрикаторлар, өзін-өзі бағалау және өзара бағалау.
- Электрондық портфолио және жеке оқу тректері.
- Гуманитарлық білім берудегі рефлексия және кері байланыс әдістері.

Модуль 6. Мәдениетаралық және инклюзивті гуманитарлық білім

- Көпмәдениетті ортада гуманитарлық пәндерді оқыту.
- Өртүрлі студенттік топтардың білім беру қажеттіліктерін шешу.
- Гуманитарлық білім берудің этикалық және құндылық аспектілері.

Модуль 7. Практикаға бағытталған блок

- Шеберлік сабақтары: инновациялық сабақты жобалау.
- Түпнұсқа оқу материалдарын әзірлеу және инновациялық әдістемені пайдалана отырып сабақ үзіндісін әзірлеу.
- Мини-жобаларды немесе сандық білім беру ресурстарын (сабақтар, сабақтар топтамасы, электрондық ресурстар) жасау және қорғау.
- ҚР мұғалімдерінің тәжірибелік істерін талдау және кейс-стадиді талдау және ұсыну.

Қорытынды бағалау нұсқалары:

- Шығармашылық жоба немесе портфолио.
- Жасалған әдістеменің немесе сабақтың презентациясы.

- Ауызша баяндау және рефлексия.
- Ұсынылатын әдебиеттер мен ресурстар:
- Блинова И.Я., Серіков В.В. Білім берудегі инновациялық технологиялар
- Селевко Г.К. Қазіргі білім беру технологиялары
- Білім берудің болашағы туралы ЭЫДҰ есептері
- ЮНЕСКО-ның цифрлық оқыту жөніндегі нұсқаулықтары
- Онлайн платформалар: Edutopia, Teaching Tolerance, Harvard Project Zero

КУРС БОЙЫНША ПРАКТИКАЛЫҚ ТАПСЫРМАЛАР

1-тақырыпқа тапсырма: «Гуманитарлық пәндерді оқытудағы заманауи міндеттер мен тенденциялар»

Мақсаты: Гуманитарлық білімнің алдында тұрған өзекті мәселелерді талдау және қазіргі педагогикалық тәжірибелер арқылы оларды еңсеру жолдарын анықтау.

Нұсқаулық:

I. Гуманитарлық білім берудің өзекті мәселелері бойынша келесі тезистерді (немесе оқытушы берген материалдарды) оқыңыз:

* Оқушылардың гуманитарлық пәндерге деген қызығушылығының төмендеуі.

* Цифрлық мәдениеттің үстемдігі және қысқа мерзімді назар.

* Сыни ойлауды қалыптастырудағы қиындықтар.

* Ойлаудың орнына "қысылу" мәселесі.

* Оқытудың дәстүрлі әдістерінің шектеулілігі.

* Білім берудің құзыреттілік моделіне көшу.

* Көпмәдениеттілік пен полилингвизмнің білім беру ортасына әсері.

II. Сіздің педагогикалық тәжірибеңізге сәйкес келетін 2-3 нұсқаны таңдаңыз.

III. Аналитикалық шағын эссе жазыңыз (көлемі 1-1,5 бет), онда:

Таңдалған қиындықтарды және сіздің жұмысыңыздағы осы мәселелердің көрінісін сипаттаңыз.

Неліктен бұл қиындықтар дәл қазір маңызды екенін түсіндіріңіз.

Осы қоңырауларға жауап беруге көмектесетін заманауи әдістер мен тәсілдерді ұсыныңыз (мысалы, кейс әдісі, әңгімелеу, сандық құралдар, пәнаралық байланыстар және т.б.).

Осы тәсілдерді өз жұмысыңызда қолдану үшін нақты мысалдар немесе идеялар келтіріңіз.

IV. Тәжірибелік сабақта немесе топта талдауды талқылауға дайындалыңыз.

Бағалау критерийлері:

№	Критерий	Баллдар
1	Таңдалған қоңыраулардың өзектілігі	10
2	Талдаудың дәлелі	10
3	Шешімдердің практикалық бағыты	10
4	Презентацияның анықтығы мен логикасы	5
5	Тәжірибеден мысалдар	5
6	Барлығы	40

2-тақырыпқа тапсырма: «Гуманитарлық пәндерді оқытудағы құзыреттілік және метапәндік тәсілдер»

Тапсырманың мақсаты:

Гуманитарлық пәндерді оқытуда құзіреттілікке негізделген және метапәндік тәсілдерді интеграциялаудың практикалық әдістерін меңгеру, сонымен қатар студенттердің әмбебап оқу әрекеттері мен негізгі құзыреттіліктерін дамытатын білім беру жағдайларын жобалауды үйрену.

1-бөлім. Талдау және рефлексия

1. Құзіреттілікке негізделген және метапәндік тәсілдердің қысқаша сипаттамасын қарастырыңыз (мұғалім берген немесе оқу материалдарында).

2. Мына сұрақтарға жазбаша жауап беріңіз:

* Сіздің ойыңызша, гуманитарлық ғылымдар бойынша студенттерде қандай негізгі құзыреттіліктерді дамыту маңызды?

* Мета-пәндік тәсіл мен пәнаралық тәсілдің қандай айырмашылықтары бар?

* Мета-тақырыптық тәсілді қолдануға болатын тақырыптың немесе бөлімнің мысалын келтіріңіз.

2-бөлім. Оқу жағдайын жобалау

Тапсырма:

Гуманитарлық пәндердің біріне (әдебиет, тарих, қоғамтану, қазақ тілі және т.б.) сабақ үзіндісін немесе оқу жағдайын әзірлеңіз:

- құзыреттілікке негізделген тәсілді жүзеге асырады (қандай құзыреттер әзірленіп жатқанын көрсету);

- мета-пәндік технологияларды қолданады (қандай әмбебап оқу әрекеттері әзірленіп жатқанын көрсетіңіз: реттеуші, коммуникативті, когнитивтік);

- интерактивті әдістерді немесе белсенді оқыту технологияларын қолданады.

Құрылымы:

- Тақырыбы.
- Мақсат пен міндеттер (құзыреттілік бойынша).
- Мазмұнның қысқаша сипаттамасы (мұғалім/оқушылар не істеп жатыр).
- Қолданылатын технологиялар мен жұмыс әдістерін көрсету.
- Күтілетін нәтижелер (әмбебап оқу іс-әрекеті мен құзыреттілік тұрғысынан).

Тапсырма:

Гуманитарлық пәндердің бірінен (тарих, әдебиет, әлеуметтік зерттеулер және т. б.) сабақ үзіндісінің қысқаша сипаттамасын жасаңыз (15-20 минут):

* Құзыреттілік мақсаттары нақты тұжырымдалған (мысалы: коммуникативті, зерттеушілік, құндылық-семантикалық).

* Мета-пәндік нәтижелер (мысалы: талдау, қорытынды жасау, топта жұмыс істеу қабілеті).

* Пәнаралық байланыс бар (қандай тақырыппен және не үшін екенін көрсетіңіз).

Көрініс формасы: диаграмма/кесте / мәтін 1 бетке дейін.

3-бөлім. Талқылау және өзара бағалау

Келесі сабақта:

- Шағын топта әдістемелік әзірлемеңізді көрсетіңіз.
- Әріптестеріңіздің жұмысына шағын талдау жасаңыз: айтылған тәсілдерді жүзеге асыру үшін қандай критерийлер қолданылады.

- Кері байланыс алу және қамтамасыз ету.

Тапсырманы бағалау критерийлері:

- Тақырып мазмұнына сәйкестік (мета-пәндік және құзыреттілікке негізделген тәсілдер).

- Фрагменттің нақтылығы және практикалық қолдану мүмкіндігі.

- Білім беру нәтижелерін сипаттау сапасы.

- Қазіргі білім беру технологияларын қолдану.

3-тақырыпқа тапсырма. Оқытудағы инновациялық әдістемелер мен педагогикалық технологиялар.

Тапсырма:

Технологиялардың бірін таңдаңыз (таңдауыңыз бойынша) және келесі әрекеттерді орындаңыз:

- Таңдалған технология бойынша сабақтың (немесе сабақтың жеке кезеңі, 10-15 минут) шағын сценарийін құрастыру.

- Сипаттау:

- о мақсат және күтілетін нәтижелер;

- о түйіндеме;

- о мұғалім мен оқушылардың рөлі;

Талап: 1,5 бетке дейінгі мәтін. Қажет болса, презентацияны пайдаланыңыз (5 слайдқа дейін).

4-тақырыпқа тапсырма: Гуманитарлық пәндерді оқытудағы цифрлық құралдар мен желілік ресурстар

Тапсырма:

- Бір сандық құралды таңдаңыз (мысалы, Padlet, Miro, LearningApps, Canva, Genially, Google Earth, онлайн мұрағат, сандық карта, т.б.).

- Осы құрал болатын оқу фрагментін жасаңыз:

- о студенттерге тақырыпты жақсы түсінуге көмектеседі;

- о араласуға және интерактивтілікке ықпал етеді;

- о негізгі дағдыларды дамытады (ақпаратты басқару, визуализация, дәлелдеу және т.б.).

Мысал: «Жібек жолын зерттеуде Google Earth пайдалану».

Ұсыну форматы: скриншоттар, нәтижеге сілтеме, мәтіндік сипаттама (1 бетке дейін).

Сабақтың мақсаты:

Гуманитарлық пәндерді оқытудың тиімділігіне ықпал ететін заманауи цифрлық құралдар мен онлайн ресурстарды меңгеру және оларды оқу тәжірибесінде қолдануды үйрену.

Тапсырма құрылымы:

1-бөлім. Талдау және өзін-өзі бағалау

1. Қысқа сауалнама (мұғалім ұсынған) арқылы цифрлық құзыреттілік деңгейіңізді бағалаңыз.

2. Жазбаша жауап беріңіз:

* Педагогикалық тәжірибеңізде қандай цифрлық құралдарды қолданасыз?

* Гуманитарлық пәндерді оқытуда цифрлық технологияларды пайдалану кезінде қандай қиындықтарға тап боласыз?

* Студенттерді оқу процесіне тарту үшін қандай интернет-ресурстарды тиімді деп санайсыз?

2-бөлім. Сандық құралды зерттеу және таңдау

1. Ұсынылған сандық ресурстар мен құралдар тізімін қарап шығыңыз (немесе қолайлы ресурсты өзіңіз таңдаңыз). Мысалдар:

Padlet, Mentimeter, Kahoot, LearningApps, Canva, Google Workspace, Яндекс.Оқулық, Орыс электронды мектебі (NES), Arzamas, PostNauka, Memorial, Litres: School, т.б.

2. Таңдалған ресурстың функционалдығын зерттеп, оны тақырыпқа қалай қолдануға болатынын қарастырыңыз.

3-бөлім. Шағын жобаны әзірлеу

Тапсырма:

Бір немесе бірнеше сандық құралдарды пайдаланып сабақ фрагментін немесе шағын жобаны жасаңыз.

Жобаңызға мыналарды қосыңыз:

- Сабақтың атуы мен тақырыбы .
- Міндеттер (оның ішінде әзірленетін метапәндік және арнайы оқу нәтижелері).
- Сабақтың мазмұны мен кезеңдерінің қысқаша сипаттамасы.
- Пайдаланылатын цифрлық ресурстарға және олардың рөліне сілтеме.
- Оқушылардың өзара әрекеттесу формалары (топтық жұмыс, жеке жұмыс, онлайн сауалнама, презентация және т.б.).
- Күтілетін нәтижелер (соның ішінде мотивацияны арттыру, АКТ құзыреттілігін дамыту, шығармашылық және т.б.).

4-бөлім. Презентация және талқылау

Келесі практикалық сабақта:

- Өз дамуыңызды шағын топта немесе қысқаша презентацияда көрсетіңіз.

- Таңдалған құралдың артықшылықтары мен ықтимал шектеулерін әріптестермен талқылаңыз.
- Кері байланыс алыңыз және жеткізіңіз.

Тапсырманы бағалау критерийлері:

№	Критерийлер	Сипаттама
1	Практикалық өзектілігі	Нақты оқу процесінде қолдану мүмкіндігі
2	Сандық құралдарды біріктіру	Таңдаудың жарамдылығы, функционалдығы, өзектілігі
3	Әдістемелік сауаттылық	Нақты айтылған мақсаттар, логикалық қадамдар
4	Шығармашылық	Дәстүрлі емес тәсіл, қызықты презентация
5	Рефлексия	Жұмыста АКТ қолданудың оң және теріс жақтарын талдау

5-тақырыпқа тапсырма. Soft skills қалыптастырушы бағалау, сыни ойлау және дамыту

Тапсырма:

- * Тапсырманың мысалын немесе сабақтың үзіндісін дайындаңыз:
- * сыни ойлауды дамытады (мысалы, көзді талдау, көзқарастарды салыстыру);
- * қалыптастырушы бағалау элементін қамтиды (мысалы: Айдар, өзін-өзі бағалау шкаласы, ауызша кері байланыс);
- * кем дегенде бір Soft skills дамуына ықпал етеді (мысалы, байланыс, топтық жұмыс, Шығармашылық).

Қосымша: оқушылардың рефлексиясы үшін 1-2 сұрақ ұсыныңыз.

Формат: мәтіндік сипаттама + бағалау критерийлері бар кесте (міндетті емес).

Сабақтың мақсаты:

Қалыптастырушы бағалау тәсілдерін меңгеру және гуманитарлық пәндерге қолданылатын оқушылардың сыни ойлауы мен жұмсақ дағдыларын дамытуға бағытталған тапсырмаларды құрастыру дағдыларын дамыту.

Тапсырма құрылымы

1-бөлім. Теориялық рефлексия

1. Қысқаша анықтамаларды оқыңыз (мұғалім берген немесе оқу материалдарынан алынған):

- o Қалыптастырушы бағалау
- o Сыни тұрғыдан ойлау
- o Soft skills

2. Жауабыңызды жазыңыз:

о Қалыптастырушы бағалау мен дәстүрлі бағалаудың айырмашылығын қалай көресіз?

о Сыни тұрғыдан ойлауды дамытуға арналған тапсырмалардың қандай түрлерін өз тәжірибеңізде қолданасыз/пайдалана аласыз?

о Сіздің сабақтарыңызда оқушыларда қандай жұмсақ дағдыларды дамыту маңызды және неге?

2-бөлім. Талдау үлгісі

Мұғалім 2-3 мысалдық тапсырма ұсынады (әдебиет, тарих, қоғамтану және т.б.).

Тапсырма:

- Әрбір тапсырманы келесі критерийлер арқылы талдаңыз:

- о Қандай жұмсақ дағдылар дамытылады?

- о Қалыптастырушы бағалау элементтері (өзін-өзі бағалау, өзара бағалау, бақылау парақтары және т.б.) бар ма?

- о Сыни тұрғыдан ойлаудың қандай әдістері қолданылады (мысалы, «Жуан және жіңішке сұрақтар», «Сену немесе сенбеу», «Көзқарас», «Фишбоун» және т.б.)?

3-бөлім. Практикалық тапсырма: Сабақтың үзіндісін/тапсырмасын әзірлеу

Сабақ фрагментін немесе өз пәні бойынша (әдебиет, тарих, қоғамтану, ана тілі және т.б.) жеке тапсырма әзірлеңіз, олар:

- Қалыптастырушы бағалауды қолданады (мысалы, бағалау шкаласы, рефлексиялық парақ, бақылау парағы, үлгерім кестесі).

- Сыни тұрғыдан ойлау дағдыларын қолданады (көздерді талдау, дәлелдеу, қайшылықтарды анықтау және т.б.).

- Жұмсақ дағдыларды мақсат етеді (мысалы, топтық жұмыс, презентация, талқылау, мәселені шешу, бейімделу).

Әзірлеу барысында мынаны көрсетіңіз:

- Тақырып және жас санаты.

- Оқудың объективті және жоспарланған нәтижелері.

- Тапсырманың немесе сабақ кезеңінің сипаттамасы.

- Қалыптастырушы бағалау құралдары қолданылады.

- Қандай жұмсақ дағдылар және қалай дамытылады.

- Рефлексия (тапсырманы орындау нәтижесінде оқушы нені түсінуі керек).

4-бөлім. Презентация және талқылау

Келесі сессияда:

- Өз дамуыңызды қысқаша көрсетіңіз (5 минут).

- Өзара бағалауға қатысу (кері байланыс, жақсарту бойынша ұсыныстар).

- Әріптестеріңіздің сұрақтарына жауап беріңіз.

Тәжірибелік тапсырманы бағалау критерийлері:

№	Критерий	Не бағаланады
1	Тақырыппен байланыс	Барлық үш компонентті іске асыру: қалыптастырушы бағалау, Сыни тұрғыдан ойлау, soft skills
2	Практикалық қолдану мүмкіндігі	Дамуды нақты оқу жағдайында пайдалану мүмкіндігі
3	Әдістемелік сауаттылық	Құрылымның логикасы, жас ерекшеліктеріне сәйкестігі
4	Шығармашылық	Өзіндік, стандартты емес тәсіл
5	Рефлексия	Мұғалімнің даму мақсаттары мен нәтижелерін түсінуі

6-тақырыпқа тапсырма. Мәдениетаралық және инклюзивті гуманитарлық білім

Тапсырма:

* Мәдениетаралық немесе әлеуметтік әлеуеті бар гуманитарлық пәннен тақырыпты таңдаңыз (мысалы: Адам құқықтары, толеранттылық, мәдени мұра, жаһандану).

* Сабақтың мақсаттарын ескере отырып тұжырымдаңыз:

* мәдениетаралық құзыреттер;

* инклюзивтілік принциптері;

* Қандай формалар/әдістер/материалдар әртүрлі оқушылардың ерекшеліктерін ескеруге мүмкіндік беретінін көрсетіңіз (мысалы, көрнекі материалдар, жұпта жұмыс істеу, тапсырмаларды бейімдеу).

Форма: сабақтың қысқаша жоспары (0,5–1 бет) + мәдениетаралық/инклюзивті бағыттың негіздемесі.

Ұсыну формасы: құжат (3-5 бет) + презентация (7 слайдқа дейін) немесе баяндама (5-7 мин).

Тапсырманың мақсаты:

Гуманитарлық пәндерді оқытуда мәдениетаралық және инклюзивті білім беру принциптерін іске асырудың педагогикалық тәсілдерін түсіну және толеранттылықты, эмпатияны, мәдени және жеке әртүрлілікті құрметтеуді қалыптастыруға ықпал ететін білім беру жағдайын жобалау.

7-тақырыпқа тапсырма. Практикаға бағытталған блок

Блок мақсаты: Оқушылардың ынтасы мен белсенділігін арттыру үшін мұғалімдердің заманауи әдістер мен цифрлық құралдарды қолдану дағдыларын дамыту.

Тапсырма 1. Сандық технологияларды қолдану арқылы шағын сабақ

Нұсқаулар:

Кез келген гуманитарлық тақырыпты алыңыз (мысалы, «Қазақстанның мәдени мұрасы», «Көркем әдебиетті оқу», «Тарихи оқиға»).

Инновациялық тәсілдерді қолданатын 10 минуттық сабақ фрагментін құрастырыңыз:

интерактивті карталар мен цифрлық платформаларды (Padlet, Kahoot, Mentimeter) пайдалану;

ауыспалы сынып әдісі;

геймификация элементтері.

Өзіңіздің үзіндіңізді топқа ұсыныңыз және оның студенттерде дамытатын құзыреттілігін түсіндіріңіз.

Тапсырма 2. Білім беру әдісі арқылы тапсырма әзірлеу

Нұсқаулар:

Күрделі гуманитарлық тақырыпты таңдаңыз (мысалы, «Философиядағы этика», «Әлеуметтік рөлдер», «Әдеби жанрлар»).

Оқушыларға материалды тартымды түрде меңгеруге көмектесетін ойынға негізделген тапсырманы (викторина, квест, рөлдік ойын) әзірлеу.

Сипаттау:

ойынның мақсаты;

күтілетін нәтиже;

бағалау әдістері.

3-тапсырма «Сыни тұрғыдан ойлауға арналған кейс»

Жағдай:

Мәдени оқиға (мысалы, театрдың жабылуы, тарихи ескерткішке қатысты дау) туралы даулы жаңалықтар репортажы жаңалықтарда пайда болды.

Тапсырма:

Мұғалімдер студенттерге келесі сабақты әзірлеуі керек:

әртүрлі ақпарат көздерін талдау (БАҚ, әлеуметтік желілер, ресми сайттар);

сенімді фактілерді анықтау;

өз пікірлерін тұжырымдайды.

Мұғалімдерге арналған сұрақтар:

Қандай инновациялық әдістерді қолдануға болады? (онлайн топтық жұмыс, сандық стикерлермен миға шабуыл, медиа пікірталас).

Тапсырма 4. Рефлексия: «Менің жаңашыл құралым»

Әрбір мұғалім шағын презентация немесе ауызша презентация дайындайды:

олар ертең қандай инновациялық әдісті енгізуге дайын;

олар қандай қиындықтар күтеді;

олар студенттерден қандай нәтиже күтеді.

Блоктың мақсаты

Мұғалімдердің оқушылардың пәнаралық дағдылары мен негізгі құзыреттіліктерін дамытуға бағытталған тапсырмаларды әзірлеу қабілетін нығайту.

Тапсырма 1. Істі талдау

Кейс: Тарих сабағында мұғалім оқушыларға мынадай тапсырма берді:

«1917 жылғы оқиғалар туралы екі дереккөздің мәтіндерін салыстырыңыз. Олардың көзқарастарындағы айырмашылықтарды анықтаңыз. Сыныпқа шағын презентация дайындаңыз».

Мұғалімдерге арналған сұрақтар:

Бұл тапсырмада қандай құзыреттер дамыған?

Қандай әмбебап оқу іс-әрекеттері қатысады?

Мета-пәндік аспектіні нығайту үшін қандай жақсартулар жасауға болады?

Тапсырма 2. Тәжірибеге бағытталған жаттығуды әзірлеу

Нұсқаулық:

Пәніңізден тақырыпты таңдаңыз (мысалы, әдебиеттегі таңдау мәселесі, Адам құқықтары, Тіл қарым-қатынас құралы ретінде).

Оқушыларға арналған тапсырманы тұжырымдаңыз:

өмірлік жағдайлармен байланысты;

басқа салалардағы білімді пайдалануды қамтиды (интеграция);

Мета-пәндік дағдыларды қалыптастыруға көмектеседі (талдау, дәлелдеу, ақпаратпен жұмыс).

Мысал:

Тақырыбы: "БАҚ тілі".

Тәжірибеге бағытталған тапсырма:

"Бір тақырып бойынша әртүрлі көздерден алынған жаңалықтарды талдаңыз. Оқырманға әсер ету үшін қандай әдістер қолданылатынын анықтаңыз. Ұсыныстарды дайындаңыз: фактілерді пікірлерден қалай ажыратуға болады?»

Тапсырма 3. Рефлексия

Жаттығудан кейін қатысушылар талқылайды:

Тәжірибеге бағытталған тапсырмаға қандай құзыреттер енгізілді?

Қайсысы қиын болды: форманы ойлап табу немесе құзыреттілікті белгілеу?

Бұл тәжірибені өз тәжірибеңізде қалай пайдалануға болады?

8 ОҚУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ

Бағдарлама мазмұны бойынша қабылдау және қорытынды сынақтар;

Нұсқаушы кері байланысы бар аралық практикалық тапсырмалар;

Қорытынды бағалау – қорғаумен жеке басқару жобасы;

Жобаны бағалау формасы, оның ішінде студенттің өзін-өзі бағалауы және сарапшылық бағалауы.

Студенттердің бағдарлама мазмұнын қаншалықты меңгергенін және гуманитарлық пәндерді оқытудың инновациялық тәсілдері мен әдістерін кәсіби іс-әрекеті аясында қолдану дағдыларын қалыптастыру деңгейін анықтау.

Бағалау принциптері:

- Күзiреттiлiкке негiзделген тәсiл – бағалау тек теориялық бiлiмге ғана емес, сонымен қатар оны кәсiби тәжiрибеде қолдана бiлуге де бағытталған;
- Транспаренттiлiк – бағалау критерийлерi мен формалары студенттерге алдын ала белгiлi;
- Дамытуға бағытталған – студенттер конструктивтi керi байланыс алады;
- Өзiн-өзi бағалау және рефлексия – хабардарлық пен тәуелсiздiктi арттыру үшiн бағалау процесiне енгiзiлген.

Бағалау формалары мен әдiстерi

Кезең	Форматы	Мақсат	Сипаттама
Бастапқы (диагностикалық)	Кiрiс тестi/өзiн-өзi бағалау сауалнамасы	Бастапқы бiлiм деңгейiн және басқару құзыреттiлiгiн анықтау	Онлайн немесе қағаз форматы, нәтижелер оқу процесiн бейiмдеу үшiн пайдаланылады
Аралық (ағымдағы бақылау)	Тесттер, кейстер, практикалық тапсырмалар	Оқу үлгерiмiн бақылау	Негiзгi тақырыптарды түсiнудi тексеру, топтық талқылау, шағын қорғаныс
Қорытынды	Қорытынды жобаны қорғау + өзiн-өзi бағалау	Оқыту нәтижелерiн жан-жақты бағалау	Басқару жобасын таныстыру және оны талдау, шкала бойынша құзыреттердi бағалау

9 КУРСТАН КЕЙiНГi ҚОЛДАУ

Жоғарыда айтылғандарға сәйкес, курстан кейiнгi кезеңде мұғалiмдерге қолдау көрсетудi күшейтуге байланысты арнайы және инклюзивтi бiлiм беру бойынша педагогикалық кадрлардың бiлiктiлiгiн арттыру орталығының қызметi де белсендi түрде жаңартылуда.

Курстардан өткеннен кейiн тыңдаушыларды сүйемелдеу педагогтердiң бiлiктiлiгiн арттыру қатысушыларымен және кәсiби қауымдастықтарымен ұйымдастыру және қолдау арқылы бiлiктiлiктi арттыру бағдарламаларын iске асыратын профессор-оқытушылар құрамының өзара iс-қимылында, тәжiрибе алмасу бойынша iс-шаралар өткiзу түрiнде, сондай-ақ әртүрлi байланыс құралдарын қолдану арқылы жеке қарым-қатынаста жүзеге асырылады.

Өзара іс-қимылдың бұл формалары практикада туындайтын мұғалімдердің кәсіби қиындықтарын толтыруға, нақты педагогикалық қызметте игерілген теориялық және практикалық материалдарды қолдануды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

"ZIAT" ҰБО ЖШС-де біліктілікті арттыру курстарынан өткен арнайы білім беру ұйымдары педагогтерінің қызметін курстан кейінгі сүйемелдеуді ұйымдастыру және өткізу қағидалары.

Қағидалар «Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру, өткізу, сондай-ақ педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95 бұйрығының негізінде әзірленді.

1. Осы Педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу, сондай-ақ педагог қызметкерлерді курстан кейінгі қолдау көрсету қағидалары (бұдан әрі – Қағида) «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі Заңының 5-бабының 38-1) тармақшасына сәйкес әзірленді және біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу тәртібін, сондай-ақ мұғалімдерге курстан кейінгі қолдау көрсетуді ұйымдастыру және өткізу тәртібін айқындайды.

2. Педагогтардың алған білімдерін іс жүзінде қолдануын қамтамасыз ету үшін біліктілікті арттыру курстарын өткізетін ұйымдар білім беру саласындағы уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен педагог қызметкерлерге курстан кейінгі тегін қолдау көрсетеді. (Педагог мәртебесі туралы Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы Заңы)

3. Осы Қағидаларда мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

* Мұғалімдердің курстан кейінгі қызметін қолдау – мұғалімдердің курстан кейінгі қызметін үздіксіз бақылау және әдістемелік және консультативтік көмек көрсету арқылы олардың кәсіби құзыреттілігін дамытуды қамтамасыз ететін іс-шаралар жүйесі.

* Біліктілікті арттыру курстарынан өткен мұғалім алған кәсіби құзыреттіліктерін жұмыс процесінде қолданады.

4. Біліктілікті арттыру бағдарламаларын іске асыратын «ZIAT» ғылыми-әдістемелік орталығы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі күнтізбелік бір жыл немесе одан да көп уақыт ішінде біліктілігін арттыру курстарынан өткен педагогтардың қызметін, алған білімдерін тәжірибеде жоғары сапалы іске асыруды қамтамасыз ету үшін курстан кейінгі қолдауды қамтамасыз етеді, педагогтың кәсіби қызметіндегі өзгерістерді түпкілікті бақылау және талдау, оның ішінде қашықтан оқыту арқылы оқытушыға ұсынылады.

10 НЕГІЗГІ ЖӘНЕ ҚОСЫМША ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Негізгі әдебиеттер

1. Закон Республики Казахстан // Об образовании (с изменениями и дополнениями по состоянию на 16.09.2025 г.)

2. Об утверждении Концепции развития образования Республики Казахстан на 2022 –2026 годы // Постановление Правительства Республики Казахстан от 24 ноября 2022 года № 941

3. Об утверждении Профессиональных стандартов для педагогов организаций образования // Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 24 февраля 2025 года № 31

4. Об утверждении Правил разработки, согласования и утверждения образовательных программ курсов повышения квалификации педагогов // Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 4 мая 2020 года № 175. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 5 мая 2020 года № 20567.

5. О профессиональных квалификациях // Закон Республики Казахстан от 4 июля 2023 года № 14-VIII ЗРК.

6. Об утверждении Профессиональных стандартов для педагогов организаций образования // Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 24 февраля 2025 года № 31

7. Об утверждении типовых учебных программ цикла или модуля общеобразовательных дисциплин для организаций технического и профессионального образования // Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 6 января 2023 года № 1. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 10 января 2023 года № 31666.

8. Методические рекомендации по внедрению обновленного ГОСО и ТУП. - Астана: НАО имени Ы. Алтынсарина, 2024. – 40 с.

Қосымша әдебиеттер

Беспалько В.П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения. Москва, 1995. – 412с

Интернет-ресурс

OECD. Education at a Glance 2020: OECD Indicators., 2020 [Ссылка](#)

UNESCO. Global Education Monitoring Report 2021/22. [Ссылка](#)